

Miljøkonsekvenser ved inngrep i vassdrag

Petter Torgersen, ferskvannøkolog i COWI

STORE SAMFERDSELSPROSJEKTER I REGIONEN GIR BETYDELIGE MILØUTFORDRINGER
25.11.19

COWI

Hvor begynner og slutter vassdraget i lengderetning og i bredden?

Utløp av Storelva/Begna og Sogna i Tyrifjorden (Norkart)

STORE SAMFERDSELSPROSJEKTER I REGIONEN GIR BETYDELIGE
MILØUTFORDRINGER 25.11.19

Livsbetingelser for vannlevende organismer

- > vann
- > oksygen
- > riktig temperatur
- > livsmedium (elvebunn)
- > lys (planter/alger)
- > næringsstoffer (planter/alger)
- > mat (dyr)
- > skjul
- > uhindret vandring, ulik levested knyttet til livssyklus

Kantvegetasjon

- > Skjul (sol og forstyrrelser), levested for insekter og andre dyr, tilfører organisk materiale, sikrer bredden mot utrasing, binder partikler/forurensning før det når vannet, renser, demper flom, demper temperatursvingninger,
- > Fundamental for mye av livsgrunnlaget for elva

Skjul er viktig for fisk og bunndyr

Grovt, permeabelt substrat med mange store porer for bunndyr og fiskeegg. Stabil overflate for påvekst

Porer er tettet igjen og vannstrømmen svekket. Svak oksygentilførsel. Få "attraktive porer" og mye mindre vann/substrat kontaktflate

Fellestrekk for mange tekniske inngrep

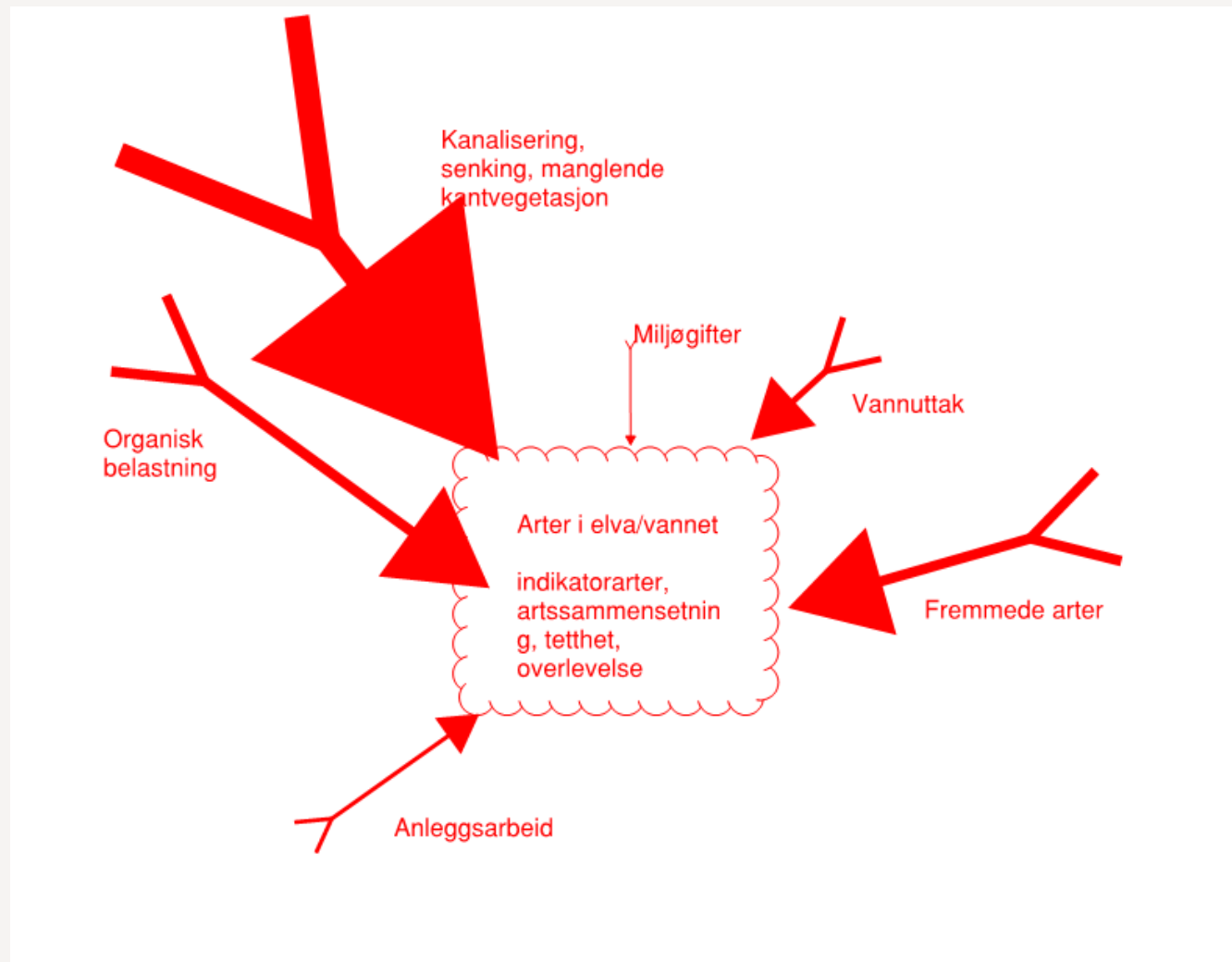
Risiko for

- > tap av variasjon,
- > skader på kantvegetasjon,
- > vandringshindere,
- > effekt på materialtransport
- > >>> flomdemping, tørkerisiko, skjul, vandring, temperatur,
- > >>>> effekter nedstrøms på erosjon

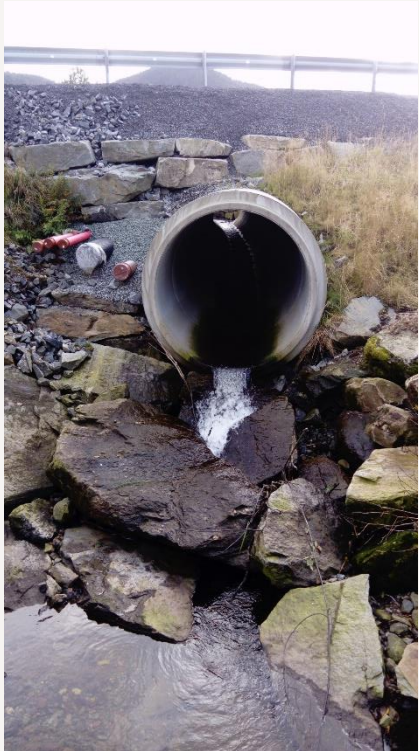
Midlertidige (reversible)- og permanente tiltak

- > Utslipp av vegvann (anlegg og drift)
- > Akuttutslipp
- > Utfylling
- > Sprenging
- > Kanalisering
- > Erosjonssikring
- > Senking
- > Kryssing av vassdrag
- > Masseuttak
- > Vannuttak
- > Grøfting
- > Fjerning av kantvegetasjon
- > Endring av vannføringsregime
- > Spredning av fremmede, skadelige arter

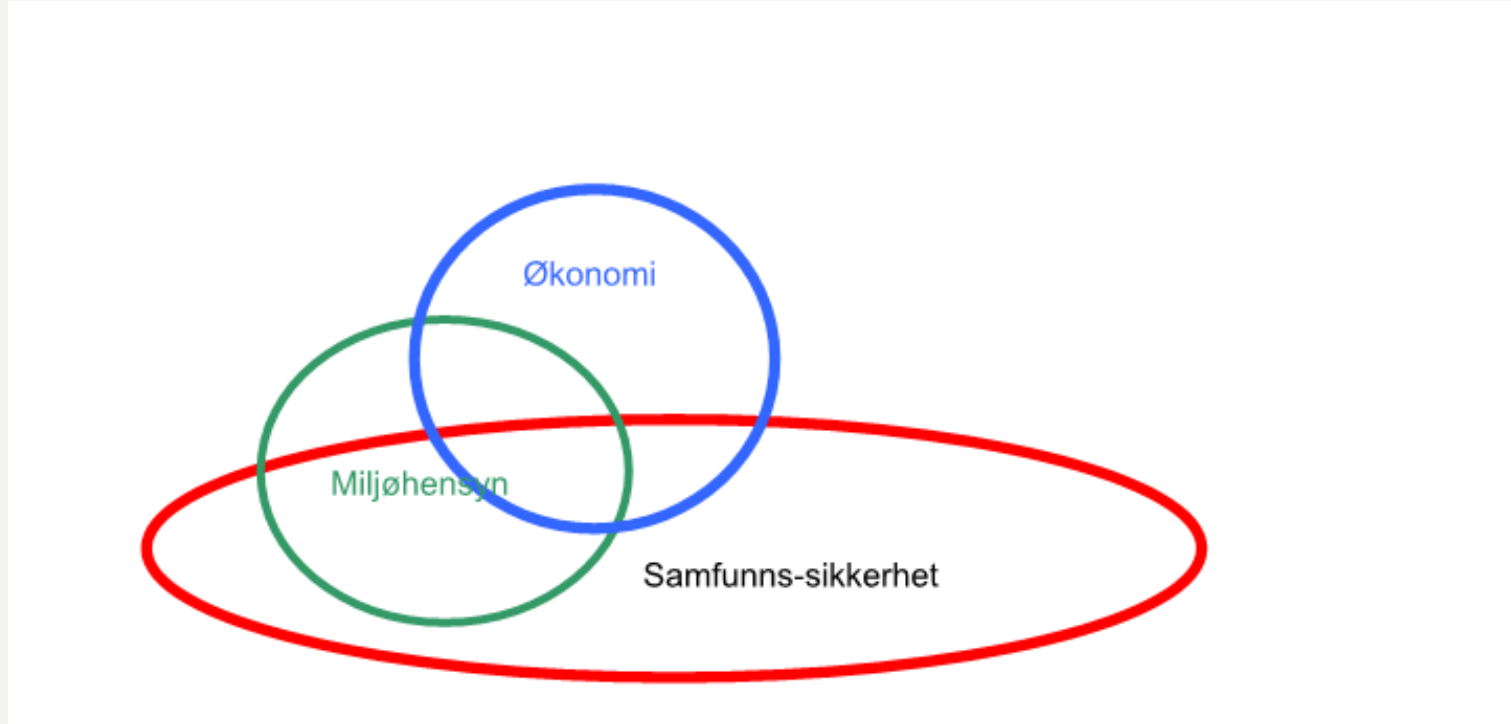
Kulverter: Fall, lengde, form, tverrsnitt og vannstand

Tett oppfølging i anleggsfase

Rammene. Samfunnssikkerhet – miljø – økonomi.

Gjøre vårt beste innenfor rammene: Krav til samfunns-sikkerhet, miljø, økonomiske (og praktiske) rammer.

Tusen takk for meg

Tips til tilgjengelige publikasjoner

